

ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПОРІЗКИ АВТОТРАКТОРНИХ ШИН

Науковий керівник: к.т.н., доцент Матвійчук А.В.

У повсякденній інженерній практиці при порізці автотракторних шин найбільш часто необхідно враховувати показники механічних властивостей гум при статичному навантаженні. Розрізняють пружньощільнісні і пружньорелаксаційні властивості гум. Щільнісні властивості гум характеризують їхню здатність протистояти руйнуванню під дією механічних напруг. Звичайно визначають міцність при розтягу (f_p), відносне подовження при розриві (ϵ_p), опір роздиру (B), відносне залишкове подовження (θ_p), а також умовне напруження при заданому видовженні (ϵ) у процесі розтягу зразка з заданою швидкістю ($f\epsilon$).

Необхідно також враховувати, що міцність гум досягається при використанні каучуків, що кристалізуються при розтягу, посиленних активними наповнювачами. Високу міцність мають також ненаповнені термоеластоласти. Додавання в гумову суміш пластифікаторів звичайно знижує міцність гум, проте фактичні значення цих показників залежать від складу гумових сумішей і рідко відповідають приведеним максимальним значенням. Це обумовлюється необхідністю одночасного забезпечення різних вимог до гуми (термо- і хімічна стійкість, вогнестійкість і ін.). Більш того, неможливо забезпечити одночасно максимальні значення f_p і H .

При підвищенні температури значення f_p , ϵ_p , B і H понижуються. Швидкість пониження температури в гум на основі нетермостійких ненасичених каучуків вища. При цьому шини з гум на основі каучуків що кристалізуються при розтяганні часто рвуться не на робочій ділянці.

Звичайно значення f_p і B знижуються при зменшенні ϵ_p і гістерезисних втрат, а також при підвищенні ϵ_c і H . Однак для гум, що містять волокнисті наповнювачі, можлива зворотна залежність. Пропорційність між значеннями f_p і B можлива, але не обов'язкова. Значення показника може залежати від методу або умови випробування.

При різанні як додаткові характеристики визначають дійсне напруження при заданому подовженні (σ_ϵ) і дійсну міцність (σ_p), де

$$\sigma_\epsilon = f_\epsilon \left(\frac{\epsilon_\epsilon}{100} + 1 \right), \quad \sigma_p = f_p \left(\frac{\epsilon_p}{100} + 1 \right).$$

При переробленні вторинної сировини перевагу слід віддавати технологіям не зв'язаних зі складними фізико-хімічними процесами і дозволяють швидко, без великих витрат, проводити процес порізки, враховуючи склад типової шини.

Середньостатистичний склад типової шини легкового автомобіля:

86% Суміш гуми 10% Сталевий дріт 4% Текстильні волокна

Середньостатистичний склад типової шини вантажного автомобіля:

85% Суміш гуми 15% Сталевий дріт <0,5% Текстильні волокна.

При порізці автотракторних шин допустима швидкість різання повинна складати до $V=12$ м/хв. При більшій швидкості виникає дим і гума змінює свої механічні і фізичні властивості.